

[Grethe Philip.]

for min store glæde over, at man ved overvejelserne af det store forestående skolebyggeri, så vidt jeg forstår, er inde på tanken om udarbejdelse af typeprojekter. Skolebyggeriet vil lægge beslag på så stor en del af vor byggearbejds kraft, at jeg finder det ganske rimeligt, om staten sikrer sig, at dette byggeri foregår på den mest arbejdsbesparende måde, og lokale særinteresser bør ikke være til hinder herfor.

Ved det utraditionelle byggeri sparer vi faglært arbejdskraft; men vi kan også på anden måde søge at strække den faglærte arbejdskraft ved en mere effektiv og smidigere udnyttelse. Arbejdsmarkedsrådet har for nylig i en henvendelse til de to store arbejdsmarkedsorganisationer, LO og Dansk Arbejdsgiverforening, henstillet, at organisationerne yderligere søger at fremme vinterbyggeriet, og at der søges etableret vinterkursus med supplerende uddannelse af faglærte med henblik på at opnå bedre kvalifikationer ved arbejdet med nybyggeri, og at man tilvejebringer fælles arbejdsstudier for byggeriet under ét. Skridt i denne retning vil bidrage til en bedre udnyttelse af arbejdskraften året igennem og til større anvendelighed af den forhåndenværende arbejdskraft.

Jeg vil også gerne pege på, at det fremover ville være stærkt produktionsfremmende, hvis man kunne mildne de skarpe faggrænser. Skellene mellem vore byggefag er vel de skarpeste, der findes nogetsteds, og de er i høj grad medvirkende til at fordyre og forsinke byggeriet. En overgang fra håndværksarbejde til montering af fabriksfremstillede bygningsdele ville i øvrigt i sig selv virke i denne retning. Man kan f. eks. henviser til de svenske træelementhuse, hvor, så vidt jeg er orienteret, samtlige arbejder inklusive elektriske installationer, vand-, afløbs-, sanitets- og varmeinstallationer udføres af de samme fire montører, som oprindelig er træindustriarbejdere.

Vort hovedmål er at bane vej for et forøget byggeri, men vi må heller ikke tabe vort andet mål, boligbyggeri til overkommelige priser, af sigte. Hvorledes kan vi da holde igen på byggeomkostningerne og eventuelt formindske dem? Det siger sig selv, at en bedre planlægning af det en-

kelte byggeri, således at håndværkerne ikke skal vente på hinanden og materialerne er for hånden til rette tid, vil gøre byggeriet billigere. Noget tilsvarende gælder en række af de andre former for rationalisering af byggearbejdet. Derimod er der mig bekendt ikke hidtil ført noget virkeligt bevis for, at elementbyggeriet indtil nu har været billigere end det traditionelle byggeri; men på længere sigt, når der bliver større konkurrence ved selve elementfremstillingen, synes man at kunne se frem til en billigørelse af byggeriet under denne byggeform.

Hertil ville en tilpasning af de eksisterende priskuranter inden for byggeriet også være stærkt medvirkende. Mange af de gældende løn- og prisfastsættelser har deres rod i arbejdsprocesser, som ikke svarer til, hvorledes arbejdet udføres nu, og de medvirker til at gøre nybyggeriet dyrere, end det burde være. En gennemgang af hele priskurantområdet under hensyn til gældende byggeformer burde overvejes af organisationerne.

I vore liberaliseringstider skulle vi også kunne nyde godt af den billigere produktion af byggelementer i andre lande. Jeg vil gerne udtrykke min glæde over, at der i den nye importplan er givet forøget bevilling til import af forskellige dele til byggeriet. Jeg håber, denne linje vil blive fulgt op, hvis der viser sig behov for det.

Jeg vil gerne her i tilslutning til, hvad jeg netop har sagt om priskuranterne, tilføje, at jeg ikke håber, priskuranterne er således udformet, at den billigørelse af byggeriet, der gennem import af bygningsdele skulle kunne finde sted, vil blive illusorisk. I øvrigt vil de større markeder, vi nu er på vej ind i, gøre byggeriet mindre hjemmemarkedspræget, og det vil forhåbentlig få en gunstig indvirkning på byggeomkostningerne.

Meget af det, jeg her har været inde på, kan kun eller bedst klares af organisationerne selv. Det gælder f. eks. øget samarbejde mellem de forskellige led i byggeriet, og det gælder lønspørgsmålet; men der synes også at være store opgaver at løse for lovgivningen og for administrationen, og jeg vil fremsætte et stærkt ønske om, at boligministeren fortsætter og yderligere intensiverer arbejdet med en gennemtrawling af